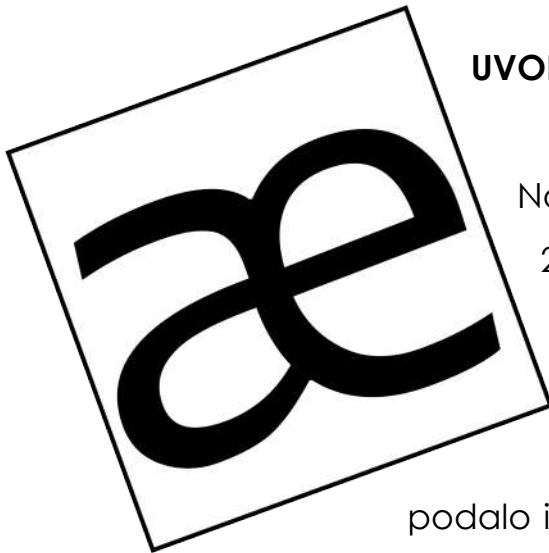

Letnik X,
številka 1
(februar 2021)

Nebulae

revija za sodobno književnost

UVODNIK

Novi zvon se je rodil zdaj še skoraj daljnega leta 2012 v varnem zavetju Oddelka za primerjalno književnost in literarno teorijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Potem je začel rasti. Nekaj uredniških rok si ga je pazljivo

podalo in predalo, zato se je Novi zvon razvijal z novo

energijo in svežimi idejami. Po devetih letnikih in neprešteti

številkah se je praktično osamosvojil izpod okrilja Oddelka za primerjalno književnost in literarno teorijo, čeprav so zanj (morda naključno, morda pa tudi ne) od samega začetka skrbele_i komparativistke_i, kar še vedno drži. Novi zvon je, kot vsak odraščajoč otrok, torej našel svojo neodvisnost, vendar pa ga zdaj, tik preden bo dočakal svoj deseti rojstni dan, čaka največja sprememba od vseh.

V časih, ko so spremembe kdaj hitrejše od časa samega, se spreminja tudi polje literature, ki v lastni sposobnosti prilagajanja odraža naš nestanoviten svet. Da bi Novi zvon ohranil svoj prvotni namen, ki je kar najširše odpirati prostor sodobne slovenske literature, se mora spreminjati tudi sam, kar včasih pomeni ponuditi prostor nečemu novemu. Zato se skoraj desetletje star Novi zvon umika reviji z novim imenom *Nebulæ*, ki želi sodobno slovensko literaturo popeljati še dlje onkraj nevidnih meja.

Revija *Nebulæ* bo stala na trdnih temeljih, ki jih je zgradil Novi zvon. Še vedno bo izhajala vsak sodi mesec v letu, junijska številka bo ostala erotična, obdržala bo tudi vse zdajšnje rubrike, kar pomeni, da bo ostal prostor za objavo vseh žanrov in vrst literature, tudi tistih, ki v drugih medijih ne najdejo svojega mesta. Prav tako bo *Nebulæ* podedovala dogodke, ki smo jih organizirale_i v sklopu revije Novi zvon – Klub kreativnega pisanja, Četrtekovce (bralni klub poezije) in druge literarne dogodke. *Nebulæ* tako

ostaja revija za vse vrste pisateljic_ev in bralk_cev, hkrati pa obljublja nove zgodbe. Tako se na nek način poslavljam od avgustovske številke, ki jo bo zamenjala posebna številka, ki bo vsako leto zajela drugo polje literarnega ustvarjanja in kot komet enkrat letno nepričakovano preletela literarno nebo. Na kakšne vse načine še bo z nami rasla Nebulæ, bo pokazal čas, a nedvomno se bo trudila dosegati in presegati meje.

Urednice in urednik nekdanjega Novega zvona in zdajšnje Nebulæ se na tem mestu zahvaljujemo vsem bivšim urednicam_kom in sodelavkam_cem, da so nam predale_i revijo, ki vztraja, zahteva in najde svoj prostor pod nebom. Hvala tudi vsem avtoricam_jem za vsako ustvarjeno številko. In zvestim bralkam_cem. Vi ste razlog za vse to. Upamo, da se bomo še naprej srečevale_i na mlečni cesti literature in skupaj odkrivale_i njene meglice.

Nina Kremžar

glavna in odgovorna urednica

KAZALO

POEZIJA	7
Aljaž Primožič	8
<i>včasih sem kreten</i>	8
<i>včasih sem voda</i>	9
<i>včasih se prepirava</i>	10
<i>plundra</i>	11
<i>o čem se bova pogovarjala</i>	12
<i>konec</i>	13
Dejan Koban	15
<i>najbolj idiotska avtobiografija na svetu in izven</i>	15
Dominik Lenarčič	28
<i>LEDOLOMILEC</i>	28
Anja Grmovšek	29
<i>vdih izdih</i>	29
<i>moški</i>	31
<i>teater</i>	32
<i>poletje</i>	33
<i>obljubljena dežela</i>	34
Urša Majcen	35
<i>*</i>	35
<i>pijani angeli</i>	36
Mary Anne Blanche	37
<i>SKOČI</i>	37
Sara Fabjan	39
<i>ponavljanja</i>	39

<i>ponavljanja</i>	40
<i>ponavljanja</i>	41
Nela Poberžnik	42
<i>Sodra</i>	42
<i>Zaklon</i>	43
Kristian Koželj	44
<i>ŠTIRIINOSEMDESET</i>	44
<i>SELIVKA</i>	45
<i>KRATKO PREMIŠLJEVANJE O SMRTI</i>	46
<i>KRATKO PREMIŠLJEVANJE O IGRI</i>	47
PROZA	48
Aleš Jelenko	49
<i>(FA)TALNI SEKS</i>	49
<i>TRENUTEK RESNICE</i>	50
<i>NAPLAVINE</i>	51
<i>OPTIMISTIČNA (ali NE VERJEMI TISTEMU, KAR VIDIŠ IN SLIŠIŠ ali RESNICA JE OČEM SKRITA)</i>	52
Dominik Milotić	53
<i>Arheologija spomina</i>	53
Tomo Podstenšek	57
<i>O možu, ki ni dvignil roke</i>	57
Jurij Kristan	66
<i>Školjka</i>	66
STRIP	73
Janez Grm	74
<i>Vzpetina</i>	74

Ana Oblak	76
<i>KAKO DOBITI NOBELOVO NAGRADO ZA MEDICINO</i>	76
HIBRIDNI	79
Medeja Kenda	80
*	80
B(R)LOG	83
Ivana Djakovič	84

POEZIJA

Aljaž Primožič

včasih sem kreten

rečem in te

pobožam po laseh

tudi jaz sem

rečeš

in zapreš oči

včasih sem voda

ki na hrbtu vleče

težke ladje

iz pesmi

veronike dintinjana

in ladje mi pravijo

pusti nas

spustijo nafto

iz rezervoarja

da splava po meni

po koži nariše kroge

z obrazi oranžkastih

boj na gladini

ob plimah so moje

pesmi malo globlje

življenje malo manj samo

težko bi rekel polno

ker je plima le ime

za krajo morja z ene

obale na drugo

kot stisk potnih dlani

vsak poskus premagovanja

razdalj le previs

med biti in ostati

delček obale

včasih sem voda

in se pretakam

včasih se prepirava

kdo od naju

bo živel dlje in gledal

kako se čas

počasi useda med prsti

potem si

nareževa kakšen poceni zašink

odpreva kozarec kumaric

in v tišini opazujeva

kako rosi po najinem oknu

plundra

moje grlo
ni več
moje grlo
sta le dve packi
razliti po sapniku
ki navkljub hrupu
lezeta nižje
do želodca
packi kakor
sneg
ki se topi
prehitro
vrača se v
travnik

naenkrat sta fanta
sedem
ali osem let
in hočeta
nazaj gor
na hrib
da se še zadnjič
to zimo
spustita s sanmi
in kričita na vse grlo

o čem se bova pogovarjala

ko bova povedala že čisto vse
ko ne bo niti vreme več zanimivo
kaj šele poezija
igrala se bova švabe in partizane
ristanc drug po drugem
pihala milne mehurčke
in se vsakega dotaknila
z istim občutkom
kot se starke v bolnicah
oklepajo tujih teles
in šepetajo
da najprej boli
potem pa se navadiš

konec

babica nam je vsako leto
cvrla cvetove bezga
bil je maj ali
začetek junija
in v šoli so začeli
zaključevati ocene
tako daleč se zdi
zaključevanje življenj
zaključevanje
besed
otročstva
v neko nacufano celoto
ki jo je babica
z zarustanim priborom
naložila na krožnik
in posula s
sladkorjem v prahu

s konci imam od
zmeraj nekaj težav
v zvezkih in beležkah
zmeraj puščam tanek rob
da se stran ne konča
pri seksu me je koncev
zmeraj strah
kdo bo končal prej
jaz ali on
v prijateljstvu začnem

prepočasi ali se prenačlim
in konec pride sam od sebe

o smrti bi v povezavi s konci
pisali samo slabi pesniki
in mislim da
nisem slab pesnik
nasprotno
včasih celo dobim kakšno
nagrado in zdi se mi
da bodo majhni otroci
kmalu začeli recitirati
moje pesmi na raznih
šolskih prireditvah
in mamice in bratci
jim bodo potem ploskali
in jih po proslavi peljali
na pico
le babice bodo
še nekaj trenutkov
razmišljale o moji poeziji
in poskušale razumeti
kako napačen se je
danes zdel
konec
iz ust njihovih
vnučkov

Dejan Koban

najbolj idiotska avtobiografija na svetu in izven

41

a drkate kaj
name,
vljudni
konzervativni misleci?

ali za božič
pečete piškotke
v obliki
majhnih ljubkih rupnikov
s privzdignjeno desnico?

41/1

kobanizem vas nenadoma preplavi.

grozovita pošast
z roza perjem
na
predimenzionirani glavi.

zobke čistim v vaših srčkih.

kjut sem,
a ne?

37

požiraš čokolešnik.

s polnimi usti razlagaš
zgodovino poštnih znamk.

drobci jedi
za majhne otroke
lepijo slike vzhodne osetije
na preznojene trebuščke.

37/1

ne vem,
zakaj sem tako nespoštljiv
do tradicionalnih vrednot.

ker stojim na eni nogi.

ker škropim belo mleko.

na samcati nogi.

37/2

spomenik neki pomladi
z veliko napako.

34

če ne boš priden,
te naredim za tajskega kralja!

preganjal boš krave po bavarskem,
kupoval delnice zagonskih podjetij
za izdelavo dizajnerskih kuhalnic
in kvačkal kravate.

34/1

kripte se zidajo zato,
da lahko nekdo stoletja
v njih pripravlja bolonjsko omako.

34/2

pihljamo zavist čez hrbtenice
in delamo vtis,
da ne bo nihče zbolel.

radi tudi potisnemo
kakšen voz s toplim zeljem
komu v mošnjček,
med tačke.

28

edina glasova v tej hiši
sta zvok tiktakanja ure
in občasno brnenje kaloriferja.

28/1

okorne besede
se stiskajo na kabljih
in mislijo,
da so ptičke.

28/2

volna se odmerja
manj pogosto
kot zlati uhani.

28/3

a je ostalo dovolj časa,
da me ujčkaš na kolenu?

28/4

prepričan sem,
da se velikega sranja
ne da pojesti
z majhnim apetitom.

28/5

kontraobveščevalci se trudijo s sudokujem.

nihče jim ni priznal,
da so netalementirani.

največja vrlina tajnih agentov
je vztrajnost.

in sposobnost uporabe kitajskih paličic
v namen golega preživetja.

22

imam veliko lepih besed.

22/1

postajam umirjen
in klen.

22/2

lepe besede so tiste,
ki ti pobožajo dušo
in zrahljajo prostato.

na primer:
slovenska gruda,
stiropor,
individualizem,
pomladne stranke
in gonoreja.

z njimi lahko okrasim
božično drevesce
ali narišem
nove cestne oznake.

lahko jih vmesim v mafine,
lahko pa z njimi spletem topel šal.

večji problem so grde besede.

za njih

ta pesem

ni dovolj.

22/3

tudi naši avtohtoni lignji

dihajo

slovensko vardo.

imam veliko grdih besed.

postajam zmešan
in grob.

grde besede so tiste,
ki ti zjebejo dušo
in nagrbančijo spolno slo.

na primer:

ginko,
bližnjevzhodna kriza,
tonin,
gumbnica
in zarez.

z njimi lahko iztirim
regionalni potniški vlak
ali deložiram
samostojne umetnice
in umetnike.

lahko delam gobeline iz njih
ali skuham vrelo joto.

večji problem so ustrezne besede.

za njih
ta pesem
ni dovolj.

21/1

gargameli ljubijo

podplate

svetlane slapšak.

15

vrtnamo si luknje v kolena.

tokrat ne gre
za umetniški projekt.

tokrat smo pozabili
drobiž za avtobus
v kolenih.

zakrpali jih bomo,
ko bo nacionalni zdravstveni sistem
dobil rdeči karton pred izključitvijo.

15/1

aragon
je postal
socialistična komuna.

15/2

tiranozavri se obotavljajo
in nosijo dokolenke
z norveškim vzorcem.

pravi poglavar ima balkon.

lahko je brez hiše,
brez balkona pač ne.

poglavar ima polno škatlo bucik
in sukanca.

za podložnike.

za zemljo krast.

poglavar podloži demokracijo
z ekonomsko vzdržnostjo
in lupljenjem krompirja.

poglavar mora lepo prepevati
popevke iz šestdesetih
ter zadržati jezo,
ko izgubi
na lepotnem tekmovanju
plemenskega goveda.

poglavar je na polici zato,
da se blešči.

na tleh imamo postavljen čeber
za odtekanje gnojnice.

socialni mir
se meri v galaksijah.

04

mogoče bi bilo zanimivo,
da bi ta pesem ostala prazna.

brez besed.

brez predvidevanj.

brez akrobacij.

bila bi zgolj napeta opna,
ki čaka
in jo je strah,
na kaj bo naletela.

je nervozna,

skeptična.

zaskrbljena.

04/1

mogoče bi bilo enostavno interesantno,
da bi se v tej pesmi zgodil nič
in bi ponorela,
se razobesila na drog,
zavihrala.

kot marakuja.

kot ponošen organizem.

kot drhal.

Dominik Lenarčič

LEDOLOMILEC

Trdna ploskev,
ležeča na odeji
mirne morske vode.

Veter prinese ladjo
s kričečim imenom.

Železni leviatan
zareže skozi led.

Odeja je razburkana
in ena ploskev sta zdaj dve.

Anja Grmovšek

vdih izdih

znanstveniki obljublajo da bomo čez deset let
lahko leteli po vesolju obljublajo po vesolju
pogled dol zdaj si obljubljam pogled gor
kam po vesolju in kdo po vesolju nas bo
peljal znanstveniki obljublajo vsi obljublajo
gledajo se smeji obljublajo vesolje
več vesolj ker menda obstajajo vzporedni
svetovi obljublajo jadranje po vzporednicah
znanstveniki obljublajo da se bo nadaljevalo
vesolje širi se pravijo se smeji obljublajo
da bomo šli gor s pogledi dol kam gor
gremo sploh lahko še višje sprašujejo drugi
obljublajo znanstveniki da se bo dalo oditi
s tega sveta kam v vesolje pravijo po cele
dneve gledajo v oblake obljublajo da se bo dalo
najeti ladjo raketo avto na električni pogon zato
da boš videl zemljo od zgoraj dol podobno
kot lahko z električnega skiroja zdaj gledaš
oblake gor pravijo da bo na začetku drago
to obljubljanje poletov v vesolje počasi pa bo
le še postranska stvar tako kot nogomet
pravijo da se bo splačalo vsaj enkrat v življenju
poleteti gor podobno kot iti na triglav ne boš
pravi človek če ne boš zletel in gledal od
zgoraj dol pravijo obljublajo se smeji

čakati na primeren trenutek pravijo to je ključno kot pri vsaki resni stvari potrpežljivost čakanje na vzlet malo treme živcev in skrbi potem je polet vreden svojega razgleda od zgoraj dol ne bomo se več plazili po tleh gledali od spodaj gor pravijo da bo čez nekaj let vse mogoče obljublajo že zdaj je marsikaj mogoče smejim se že zdaj je mogoče prav vse pravijo celo kandidirati se da pravijo brez da bi vedel del česa boš postal vse se da pravijo obljublajo se smejijo in gledajo vate z malih zaslonov z zelenic iz vesolja mahajo dol gledajo in so ponosni na male korake še manjših ljudi ker pravijo da to moramo podpirati v teh časih male zmage male polete male rešitve ker vem da velikih ne znajo dati obljublajo da bo kmalu vse drugače in novo vesolje bo spet veliko in kmalu se bomo tudi mi odpravili gor opazovat dol kmalu bo to mogoče obljublajo znanstveniki še malo pa bo še malo obljublajo pa bomo tam samo še malo otrok moj pravim še malo pa bomo tam

moški

obstaja moški ki te na neki točki v življenju seznanijo s tem kaj je dobra glasba te zaznamuje te rani enkrat pride tak moški in te pogleda in mu je vse jasno in tebi nič je moški ki pride enkrat in gre čeprav ostane in te razvaja ponižuje boža pride tak moški enkrat v življenju ki te zna negovati zna skrbeti zate in podreti kar imaš je tak moški mogoče ostane nekaj dni mesecev let mogoče ti naredi otroka pride tak moški tak moški tudi gre te poroči udari pljune ljubi enkrat v življenju tak moški zaznamuje tvoj okus za glasbo občutke tak moški te zna vrniti tja od koder si pobegnila tak moški te zna rešiti od tam kamor si pobegnila pride enkrat redko dvakrat tak moški te sleče nasmeji obleče ti obriše trebuh tak moški ko se zvali poleg tebe tak moški ostane odide enkrat v življenju te pokliče pobruha tak moški razume te pograbi tak moški zapleše s tabo ga je sram je tebe sram se smejita da je vaju sram te zaznamuje ljubi vara ti verjame enkrat tak moški pride v tvoje življenje sanja upa največkrat samo hoče tak moški ti v usta položi glasbo ud moški te vrže v zrak s postelje urinira nate tak moški vpliva te občuduje ti njega skupaj se kopata kuhata kavo kličeta klečita kričita kletvice mečeta skozi okno obleke pospravljata v omare tak moški enkrat v življenju obrne ključ v tvojih vratih ti v uho porine prst prisluhne laže enkrat v življenju tak moški napiše pesem te na silo vzame jo prebere tak moški te objame in upaš da ostane še malo dlje

teater

prostor naseljen s tišino
v katerem se pod visokim stropom
zbirajo otroške sanje in pričakovanja

še bolj od igre namenjene drugim
je pomembna igra ki jo igraš sebi
so pomembne besede ki jih izgovarjaš

verjeti v napisano je podobno odraščanju
nekomu moraš popolnoma zaupati
da želi le najboljše zate

preslišati moraš grla ki jih sili na kašelj
vse brneče telefone in šumeče robce
spregledati vse dvomljive obraze

v tistem trenutku si sam s sabo
in hkrati sam pred celim svetom

takšen je tvoj način spopadanja z življenjem
na takšen način se učiš potrpljenja
in prepoznavati žalost

z lepimi besedami dajati slovo
zagrinjati zaveso pred neznanci
ki jih z odprtim objemom sprejemaš v dom

tudi ti se v minevanju časa
podobno kot oni
učiš biti hvaležen za pomlad

poletje

čas hrapavega glasu
zrak se useda na ramena
spominjamo na ribe v božjem izročilu

naša telesa za kratek čas naselijo otoke
razpršene po mlačnem morju
kot materina znamenja po hrbtu

za kratek čas se naselijo v objeme
roke jih pričakujejo razprte
kot noge pred sprejemom glave

naša telesa za kratek čas naselijo oblake
takrat pozabijo na nas
ne vejo kje smo in kam smo bili namenjeni

poleti so naša telesa črna
kot oblaki pred nevihto

gledajo nas kako odhajamo
gledajo nas kot da nas nikoli ni bilo

obljubljena dežela

že vrsto let se vračam v ta kraj
že vrsto let se ni nič spremenilo

tu bivajo le domačini
ostra zemlja se turistom zdi predaleč in
premalo zanimiva da bi na njej pustili
zmečkano plastiko
umazane wc školjke
koščice marelic med kamenjem

na tej zemlji je tišina drugačna
vsako leto enaka in prozorna

stari gospodje posedajo pred hišami
govorijo o preteklosti in
sproti pozabljajo svoje besede
verjamejo da je bilo včasih bolje

zemlja tu je rdeča
na njej ni češnjevih paradižnikov
električnih skirojev in pisanih rož
hiše so redke kot moji lasje
le tu in tam kakšna cerkev
z molčečimi zvonovi

dokaz da se vera
lahko obdrži brez hrupa

Urša Majcen

*

sleči kožo
in jo skriti pod predpražnik
postati brezzoba pošast
potem žvečiti
postane ulične svetilke
ostati cela
in se razkuhati na grižljajčke
za postarana usteca
požrešna bližine
zažreti se v stene
pustiti
da občudujejo
tvojo mladost ko crkuje
sanjati
in zgolj sanjati
in se sanjam odrekati
iz principa grenkobe
udobno zgniti
z družinskim življenjem

pijani angeli

pijani angeli izvajajo jogo in si rišejo cvetlice čez bele črte pod rokavi
potikajo se po gledališčih veliko jokajo in iščejo svojo dušo
v reinterpretacijah ruskih pesnikov
ponoči s hrapavimi glasovi vadijo arije
čez dan menjajo svoja peresa za denar
redko se zgodi da na ulici prepoznaš enega od pijanih angelov
mogoče za nasmeškom zapaziš ostanek kril
takrat se lahko zgodi da te bo pijani angel ogovoril in alkohol v njegovi sapi
bo razkril smisel obstoja

Mary Anne Blanche

SKOČI

Sedim na ograji.
Kakšnih 100 metrov pod sabo
Vidim luči.
Luči, ki so,
Če malo priprem oči in
Uporabim vso svojo domišljijo,
Skoraj utrinki.

Gledam v vesolje.
Kamorkoli pogledam,
Gledam v vesolje.

Mislím, da imam
Rada vesolje.

Mislím, da si
Želim v vesolje.

Če naredim le en
Čisto majhen gib,
Se bo moje telo združilo
Z večnostjo vesolja.

En sam skok
Me loči od večnosti.

...

Pizda.

Kdo spreha ja psa ob tej uri.

Sara Fabjan

ponavljanja

v moje sanje pridejo umirat majhni psi
pojavijo se tik preden
skočijo z balkona

v moje sanje se zatečejo osamljeni uradniki
da postanejo ljudje na letalu stanovalci v bloku
z mano gledajo v zrak ko se letalo približuje bloku

v mojih sanjah pohabljeni dečki ležijo v jarkih partnerji se ločujejo
bratje delajo samomore stare gospe se spominjajo vojne
profesorice so noseče starši ne morejo odplačat kredita
ker jaz zmorem nositi njihove strahove

danes sem v sanjah iskala pogrešanega dečka
skupaj z uradnikom za izdajo voznških dovoljenj
blodila vsa mimo toplih trupel zadnje letalske nesreče
tudi tokrat ne bova našla pravega jarka
solze starih gospa poplavlajo reko
profesorice so oddale raziskavo v napačno revijo
starši trgajo položnice in se jočejo
v prejšnjih sanjah smo vsi umrli
potrebno je podaljšati voznška dovoljenja
že tretji dan francoski buldogi skačejo z balkona

ponavljanja

v moje sanje se zatečejo ostareli čebelarji
skupaj z njimi vsako noč prelivam med v steklene kozarce
in na njih zapisujem
cvetlični med
avgust 2015

čebelarji se bojijo dveh stvari
suše in resničnosti

suše ker ljubijo čebele bolj kot so kadarkoli ljubili svoje žene
resničnosti ker se v njej med slej ko prej strdi
in v njej se otroci delajo norca iz ostarelega čebelarja
v prašni obleki ki se lepi ob koncih rokavov
ampak on je tisti
ki ob večernem vetru sedi poleg čebelnjaka in čaka
da se vrnejo
da se vrnejo čebele
da lahko zaprejo oči in sanjajo o tem
kako čebelarji preko noči sadijo nove rože
samo zanje

ponavljanja

v moje sanje se zatečejo pesniki
skupaj z njimi cele noči
tiskam njihove neizdane zbirke
in na platnice zapisujem
manj rož bo preživel letošnjo zimo

podnevi spenjamo liste
z nežnostjo staršev ki gladijo otrokovo lice
ob mraku hodimo od hiše do hiše
s škatlami svežih zbirk podstavljamo mize brez nog

ko se obrabijo naši podplati
si s svinčnikom narišemo nove
ko nam zmanjka navdiha –
nikoli nam ne zmanjka navdiha

Nela Poberžnik

Sodra

Ko pade sneg
se ceste zožajo
če oklestiš dovolj balasta
ostane nič
za balans
prizma absolutnega
skoraj jočeš
zaradi umrlih poskusov
dobrota je sirota
vdova in kurba
glive gomazijo
strašno rumenzelenorjavo
vpijejo
mi pijemo
topost neznanega odmeva
ugasnjen jezik
govorice
stezice pobruhane
simptomi niso simpatični
in reže praska in rjove
tvoje levo lice
manifestira duhove.

Zaklon

Misterij izginule rokavice
drobci zažrti v tkanino
siliš se s substanco
da vzbudiš gnus odpor
iztrebiš se stradaš
skozi noč nadaljuješ v svit
preden se poženeš v rast
je potrebne še dosti samodestrukcije
pobruhanega papirja
vedno v pripravljenosti na beg
podivjan črn pes
v težko padajočem novem mraku
plamene ognja
si predvajajo na zaslonu
nitast deževnik
se v hipu razpolovi
pod težo kolesa
se plošči geoid v ravnico
ponavljam metafore
pridi preden se vzpne trdnjava
premakne vesolje
urejam se v laž
pred oknom
si vrtam po nosu
čez tri dni
najdem rokavico pod mizo
in se skrijem vanjo.

Kristian Koželj

ŠTIRIINOSEMDESET

Kakšno popoldne rečeš:

čas uresničenih prerokb, ubožni čas,
nekaj naključno skupaj zmetanih števil
kot predestiniranih, da spravijo stvari v tek.

Kdaj drugič rečeš:

ko je bilo poletje snežnih kep in modrih zvezd.
In babje leto. Eno zadnjih.
Kmalu smo jim morali reči drugače.

Spet drugič:

trideset in več prepletajočih se zgodb,
ki se stekajo v eno in končajo tukaj.
Vedno tukaj, vedno za to mizo.

Potem piševa seznam stvari
kot nakupovalni listič v dveh stolpcih:
transgresije, ki sva se jim posvetila in
prepovedi, ki jih bova prereševala in

strpala v že kak muzej.

Kar ostane na presečišču, je najino:
to poimenujemo in vzameva domov.

V tem najinem vesolju se spreminja
le diagonala zaslona.

Pivo se, hvala bogu, od preroškega leta
še ni podražilo.

SELIVKA

sestavljanje poceni omare
je začuden pogled vase:
kako to, da nikoli nisi maral legokock
in so se ti prijatelji, ki ždiijo ob modelčkih letal
iz tisoč drobnih koščkov plastike,
zdeli čudaki –

dobro, nekaj prinesejo leta
in konci mesecev, ki jih sestavljaš
s transakcijskim računom,
a je vendarle neobičajno,
najmanj to, priznaj,
kako se udomačuješ v misli,
da bi tole lahko trajalo v nedogled -

biti skrit pred tetami, ki se grejo urednice,
in penzionisti
in otroki in vsemi, ki zlagajo življenja,
vse bi šlo, še posebej tisti del
brez otrok in z viskijem
na sveže zloženih policah,

škoda samo, da imamo okna
in pod okni ceste
in na njih promet,
modelčke z lastnim življenjem,
ki ne vedo zate, tvoje omare, čudenje ...
še najmanj za nenavadno srečanje svetov
v torek ob petih popoldne.

KRATKO PREMIŠLJEVANJE O SMRTI

Vse, kar bo:

tvoja ženska poljubi otroka,

nekdo razvozla sestavo temne snovi,

Dončićeva trojka v zadnji sekundi sedme tekme,

za zmago, leti, kot v počasnem posnetku, in koš,

konec časa ...

Vse, kar bo, kar gotovo bo,

kar na nek način nekje že je,

poslušaj, kako se telo ogreva na višje obrate,

telo nezmotljivo ve.

skorajšnji stik dveh kazalcev.

Vse to bo.

Brezprizivno.

V nekih drugih očeh.

KRATKO PREMIŠLJEVANJE O IGRI

Mrtvo morje,
praviš.

Dnevi, ko je čas preveč zgoščen,
da bi plaval v njem,
in ne dovolj,
da bi nanj položil stopalo
in odšel naprej.

Dokončno spoznaš,
da nisi noben kristus,
čeprav se ti misel vsiljuje
že od konca srednje šole,
in potem ti je žal spoznanja,
ker je kristus enako otrok
in otrok enako igra.

Nedeljski popoldnevi
na obrežju.
Za hrbtom na
pročelju renesančne hiše
Kristus, krvavo potreben obnove.
V popoldanski pripeki
si želi, da bi bil mačka.
Ker, resno, kdo ne bi hotel biti mačka?

Mrtvo morje.
Nenehna želja biti tam, kjer nisi.

PROZA

Aleš Jelenko

(FA)TALNI SEKS

Gospod J. je prejšnji teden odšel na zmenek. Oblekel se je prefinjeno, čeprav se najbolje počuti v razcapani trenirki. Z dekletom se je dobil na zasebni parceli, v temi. Gorele so le sveče. Brez besed sta se slekla in združila v eno. Na njenem spomeniku je pisalo: Gospa J.

TRENUTEK RESNICE

Branko se spomni, kako je profesor fizike v osnovni šoli metal krede, kako je prvič – pri uri tehnike – vase potegnil tobak, kako so se pred njim zibale majhne ritke v barvnih, oprijetih kratkih hlačah, kako je pred blokom uresničeval otroške sanje, kako je zabil prvi gol iz prostega strela in verjel, da je David Beckham, kako je končal študij in ni dobil redne zaposlitve, kako se je odselil in osamosvojil, kako je postal oče in kako zelo je vse skupaj spremenila korona.

Vse, vse to razmišlja. Vse to in še veliko več.

Pravijo, da se človeku tik pred smrtjo življenje v hipu odvrti pred očmi. Nekaj je res na tem, ugotavlja, medtem ko pada z balkona.

NAPLAVINE

Anja je ležala na povsem zapuščeni plaži. Morje je bilo rahlo nemirno in sunki vode so ji močili noge ter jo hladili. Ne spomni se, kdaj je nazadnje bila na morju, morda je to bilo tistega davnega leta, ko se je poročila in z možem odšla na poročno potovanje v Španijo. A tega je že davno; pred nekaj leti sta se ločila. Ni šlo. Enostavno ni šlo, čeprav je pred poroko vse kazalo na pravljичno in romantično zgodbo. Usoda se pogosto igra z nami. Kot mi igramo Človek ne jezi se in s polja mečemo figure, ki stopijo na naše polje. Čez nekaj trenutkov k njenim nogam naplavi prazno prozorno plastenko. Le od kod se je vzela, vpraša, jo prime in si jo ogleduje ...

»Anja, pusti to staro in uničeno plastenko in mi raje pridi pomagat,« reče plešast možakar nekoliko obilnejše postave.

Anja vstane in skoraj steče proti njemu.

»Glej, tam,« zavpije in s prstom pokaže proti vodi.

Najprej ni videla, kaj kaže, nato pa je zagledala. Med penami se je svetlikalo truplo. Najbrž žensko. Ni bilo mogoče reči zagotovo, a dolgi svetli lasje so kazali v to smer. Truplo je plavalo in se vso napihnjeno zibalo na površini vode.

»Pojdi ponj,« zakliče možakar, »pojdi ponj in ga potegni iz vode.«

Anja prikima in zabrede v vodo: »Ga bomo tudi tja zvekli?«

»Ja,« odvrne, »kar tam na kup k ostalim ga vrzi ...«

OPTIMISTIČNA (ali NE VERJEMI TISTEMU, KAR VIDIŠ IN SLIŠIŠ ali RESNICA JE OČEM SKRITA)

Včeraj je bil konec sveta, a danes je nov dan.

Dominik Milotić

Arheologija spomina

Vročje popoldansko sonce je pritiskalo na razkopano polje. Med kupi zemlje so hitele sklonjene postave arheologov, ki so v že naslednjem trenutku izginile v eni izmed plitvih jam. Dan se je nagibal k večeru in slišati je bilo samo mrzlično strganje lopat. Že prihodnji teden bo ta zvok nadomestilo brnenje strojev, ki bodo končno lahko pričeli z gradnjo nove obvoznice.

Na srečo so izkopavanja potekala precej uspešno. Našli so nekaj glinenih posod, predvsem pa množico nenavadnih artefaktov, plitvo zakopanih v pesek potoka, ki je vijugal čez polje. O izvoru in starosti teh je bilo veliko ugibanj. Nedavne poplave so marsikaj spravile na površje, in čeprav se nekatere podrobnosti niso čisto ujemale, domišljije ni bilo mogoče več ustaviti.

Tudi on je ta dan stal do kolen v plitvini in previdno obračal pesek. Navzel se je splošne vznemirjenosti in ne razpokani prsti ne pekoč hrbet ga niso ustavili, da ne bi tudi sam prispeval svojega deleža k skrivnosti. Že se je nameraval premakniti nekoliko niže, ko je med prodniki zagledal nekakšno ploščico. Previdno jo je izvlekel, opral in dvignil k svetlobi. Bila je pravokotna, z zaobljenimi robovi, na eni strani enakomerno zglajena, na drugi pa preprejena z nizom tankih lin. Videti je bila stara in zagotovo človeške izdelave. Srce mu je pričelo močnejše biti in obraz se je raztegnil v nasmeh. Ne da bi dvignil pogled, je stopil iz vode in sedel na obrežje.

Zareze na ploščici so imele obliko raztrganega labirinta, ki se je tu in tam združil v nejasen vzorec. S konico prsta se je previdno dotaknil ene izmed njih in ji sledil navzdol po ploščici.

V tistem trenutku je zrak stresel grozljiv krik. Sunkovito je trznil, ploščica mu je zdrsnila iz rok, sam pa se je po blatnem bregu skotalil nazaj v potok. Nekaj

sekund je ležal z obrazom v pesku. Ko se je nekoliko ovedel, je planil pokonci, skočil nazaj na obrežje in se zadihano in prepoteno razgledal po polju. V ušesih mu je brnelo in nizko sonce mu je pripiralo oči. Vse je bilo ponovno mirno in zaslišal je enakomerne zvoke lopat. Delo je nemoteno potekalo naprej in prav nič v držah ljudi ni razkrivalo kakšne posebne vznemirjenosti. Nenadoma se je spomnil na ploščico, ki je sedaj ležala tik ob vodi. Spustil se je in si jo ponovno previdno ogledal. Sonce je že zahajalo za vrhovi dreves, slišati je bilo hrup orodja, ki so ga vračali v zaboje, in zadnje odrezave klice ljudem, ki so še ostali v jamah.

Pomislil je, da še ne bi smelo biti tako pozno. Na vratu je še čutil vročino sonca in tudi delo, ki ga je predvidel za ta dan, ni bilo dokončano. To se mu še nikoli ni zgodilo. Bil je omotičen in misli so mu samovoljno preskakovale med spomini. Spominjal se je vročega poševnega sonca, razkopanega polja in krika, ki je rezal misli na pol. Sedel je na tla, in čeprav se mu je zdelo, da ga občasno nagovarjajo, ni odprl oči. Vedel je, da se mu dogaja nekaj nenavadnega. Pomislil je, da se mora naslednjič bolje zaščititi pred sončno pripeko.

Nekdo ga je stresel za ramo. Dobro je, odhajajo, samo vrtoglavica. Čas hitro uide nadzoru. V kombiju je bilo zatoхло in postalo mu je slabo. Kot po navadi so ga odložili na vogalu ulice, in čeprav so se čudili njegovi redkobesednosti, po napornem dnevu nihče ni pretirano drezal vanj.

Bil je topel in suh večer. Kmalu se je znašel v svojem naslanjaču in si ob odprtem oknu prižgal cigareto. Dan ga je povsem izčrpal. Nikoli ni bil nagnjen k odsotnemu sanjarjenju, a sedaj se je vsega spominjal samo skozi megleno soparo. In če je priprl oči, je v levem vogalu vek še zmeraj videl žareči obroč sonca. Ampak tudi vse to je bila samo pretveza, da mu ne bi bilo treba razmišljati o kriku. Redko je podoživljal čustva, a nanj ni mogel pomisliti, ne da bi mu zopet vzel sapo in razparal ušesa.

Seveda je čutil ploščico v svojem desnem žepu, niti za trenutek ni prenehal misliti nanjo. Nobenega dvoma ni moglo biti, da je vse povezano z njo.

Prižgal je stoječo luč in ploščico položil na mizico zraven naslanjača. Vedel je, kaj mora narediti, a je raje še nekaj trenutkov odlašal.

Naposled se je vendarle nagnil nad mizico in konico mezinca prislonil na začetek line. Glavo so mu pričeli polniti nejasni šumi. Za trenutek se je prestrašil naraščajoče napetosti in ravno, ko je nameraval odmakniti prst, se je najvišji izmed šumov za sekundo zbistril v ženski glas. Trenutek se je podaljšal in šumi so postali podobni oddaljenemu napevu. S prstom se je počasi premaknil navzdol. Vrvež okoli njega je postal glasnejši, slišal je človeške in živalske glasove, brbotanje vode, tope udarce sekire in konjska kopita, ki so tolkla ob tlak. Razširil se je vonj po pokošeni travi in osmojeni maščobi.

Ploščica mu je zdrsnila izpod prsta in ponovno se je znašel pred votlim okenskim okvirjem. Pretresen je ugotovil, da so minile skoraj tri ure. Nemirno se je sprehodil po sobi in si prižgal še eno cigareto. Čutil je, da je na pragu nečesa velikega.

Pred njim je bila najdaljša noč v njegovem življenju. Prsti so drseli po labirintu, ki mu je že postajal domač. Zmeraj bolj prepričan je bil, da se tudi oni zavedajo njegove prisotnosti. Šepetali so mu v uho in se že v naslednjem hipu razblinili v hrupu množice. Vabili so ga, naj jih poslušajo, mu prepevali skrivne uroke, da bi jih bolje razumel. Vedel je, da sedi v svojem naslanjaču, a je hkrati bil nekje drugje, v nekem oddaljenem kotu preteklosti, ki je še zmeraj obstajala. Spustil je ploščico iz rok, a so se glasovi nadaljevali in postajali zmeraj bližji in stvarnejši. V njem se je razvezal tok časa, ki ga ni bilo mogoče več ustaviti. Vse, kar je toliko let mukotrpno iskal v grudah zemlje, je sedaj brez napora bruhalo iz njegove podzavesti.

Moral se je ustaviti. Čutil je, da se bo zlomil pod težo vseh življenj, ki so mu vdrla v misli. Na nasprotni strani ulice so se vrhovi streh že jasno zarisali na prosojnem nebu. Začutil je, da ima prepoten hrbet, zato je odšel v kopalnico. Hladna voda mu je počasi umirila misli. Ni več mislil na ploščico. Sedaj je vedel, da je bila samo ključ, ki je odpiral nekaj, kar je že od nekdaj

raslo v njem. Pomislil je na vse te ljudi, ki bodo ponovno pridobili svoj glas, na ostale ključke in tokove, ki bodo stekli po svetu. Prvič po dolgem času se ni počutil samega, bil je del nečesa večjega od lastnega časa.

V dnevni sobi je nenadoma zazvonil telefon. Dvignil je slušalko in zaslišal divji glas delovodje. Najdišče bodo predčasno zapustili, še danes se selijo na novo lokacijo. Celotna zadeva z artefakti bi jih lahko grozno osmešila. Izkazalo se je, da gre večinoma za ostanke šolskih likovnih kolonij, ki so pred leti taborile na tem območju. S stvarjo je treba čim prej opraviti, sicer bodo projektna sredstva čez noč izginila.

Piskanje telefona ga je opozorilo, da se je klic že končal. Vse okoli njega je bilo sedaj zelo daleč, skoraj nedostopno čutom. Njegova zavest je neopazno iztekala v prostor in izginjala v motnem jutru. Počasi se je pogreznil v naslanjač in še enkrat nežno zdrsnil po ploščici, ki jo je pustil na mizi. Nepredušno tišino je rezal samo zvok avtomobilov z ulice. Zaprl je okno, ki je celo noč ostalo odprto, nato pa priprl oči in se spustil v globok spanec brez sanj.

Tomo Podstenšek

O možu, ki ni dvignil roke

»Si prepričan, da se ne voziva zastonj?«

»Kako to misliš?«

»Ta tvoj stric je star sto let, a ne?«

»Osemindvetdeset.«

»Pa osemindvetdeset, isti šmoren!«

»Pravzaprav še ni. Jeseni bo osemindvetdeset ...«

»Star je, jebenti! Se strinjava vsaj glede tega, da je hudičevo star?«

»Logično, da je star. In?«

»Zanima me, če je priseben.«

»Še kar.«

»Še kar? Voziva se nekam v tri pičke materine in sploh ne veva, če bo tvoj stari striček znal kaj spraviti iz sebe ali ne!«

»Bo, bo, brez skrbi. V redu je ... No, za svoja leta. Malo slabše sliši, ampak vse razume. In spomin mu tudi še za silo dela. Mogoče se ne bo spomnil, če je zjutraj vzel tablete, za petdeset let nazaj ti bo znal pa vse natančno povedati.«

»Kaj pa za osemdeset?«

»Še bolj!«

Blaž je sprijaznjeno zavzdihnil, obrnil glavo in se zagledal skozi okno na gričevnato pokrajino, skozi katero sta se vozila. Ozka in zavita lokalna cesta z makadamskimi odcepi. Polja, travniki, nekaj ubornega gozda in grmičevja ter kak vinograd na bolj prisojnih legah. Pa hiše. Osamljene kmetije z dotrajanimi strehami in obcestne vasi. Cerkve na vrhu gričev. Negibni oblaki, ki so kot baloni privezani za njihove zvonike. Rovte, skratka. Volčjekavsje

bogu za hrbtom. Zakotno podeželje z nekaj malega naravnih lepot in celim kupom slabosti, zaradi katerih mestni človek tu nima kaj iskati.

»Je še daleč?«

»Pet minut. Mogoče deset,« mu je odgovoril Matej in se za las izognil avtomobilu, ki jima je pridirjal naproti; zagotovo kak domačin, oni poznajo vse te ovinke in vozijo na pamet.

Čez skoraj pol ure se je izza grmovja prikazala rumena tabla z napisom Golobičevje. Vas, podobna vsem drugim ob poti. Zapeljala sta se na dvorišče še kar urejane domačije, z rožami na novih plastičnih oknih. Gospodarsko poslopje na drugi strani je bilo iz hleva preurejeno v veliko odprto garažo, pod nadstreškom katere so našli svoj prostor trije avtomobili, prikolica in moped. Kmetovanje je očitno postalo zgolj še dopolnilna dejavnost.

Ko sta stopila iz avta, je takoj zarožljala veriga in izza vogala je pritekla velika kosmata mrcina, ki ju je divje oblajala. Zamisel se je zdela vedno manj posrečena, ampak če sta že bila tu, bosta pač poskusila nekaj spacati skupaj. Iz hiše je medtem že stopil moški njunih let, ves okrogel in rdečeličen – podeželski zrak in obilna domača hrana, to bo to, je pomislil Blaž.

»Dejan, moj mrzli bratranec,« mu je Matej hitro prišepnil.

»A, vidva sta. Jebenti boga, sem najprej mislil, da so spet Cigani! Kradejo vse živo, prejšnji teden je z dvorišča zmanjkal star plehnat pisker pa še par drugih reči. Sredi dneva, si moraš misliti! Ko sem bil mali, je bila ena družina v Spodnji Mlaki, zdaj so se pa tak nakotili, da to ni res ... In vedno več si upajo. Policija pa nič, najbrž se jih bojijo ... Roki, tiho! Marš v uto, če ne te zbrcam ko psa! Hahaha, ko psa, razumeta ... Tiho, sem rekel! Kaj čakata, gremo noter, bosta nekaj spila ... Matej, kako dolgo že nisi bil pri nas? A našega starega ateja bi rada intervjuvala? Ja, saj zna res marsikaj povedati ... No, na zdravje!«

Če je šlo Blažu kaj težko po grlu, je bila to domača slivovka, ki je v teh krajih – toliko je že vedel – ne smeš zavrniti. »Dobra je,« se je s težavo zlagal, ko ga je

zapeklo po grlu in želodcu, da si je moral s hrbtno stranjo dlani skrivaj obrisati solze.

*

Preklete ambicije, kaj ga je prijelo, da se je spustil v to! Najbrž dolgčas. Dolgčas in naveličanost. Želja, da bi bil čisto pravi novinar, ki raziskuje na terenu in piše vsaj o zanimivih, če že ne pomembnih temah. Lahko bi lepo napisal še en običajni članek za rubriko Na današnji dan, malo pobrskal po internetu in časopisnem arhivu, naredil kratek povzetek in bi bili vsi zadovoljni.

In sprva je to tudi nameraval. Ko je izbiral osrednji dogodek iz preteklosti, je imel za šestindvajseti april več različnih možnosti. Leta 1848 je bila objavljena Prešernova Zdravljica. Leta 1937 so v španski državljanski vojni nemška in italijanska letala bombardirala Guernico. Leta 1994 so imeli v Južni Afriki prve volitve po obdobju apartheida. Leta 1986 je eksplodiral jedrski reaktor v Černobilu. (Ampak o tem je pisal že lani, treba je malo kolobariti, da se zadeve ne ponavljajo prepogosto.) Leta 1941 je Adolf Hitler obiskal Maribor. To je bil sploh njegov edini obisk kakšnega slovenskega in jugoslovanskega mesta. Tudi o tem je bilo že veliko povedanega: kaj je rekel ali ni rekel z balkona mestne hiše, kako so ga sprejeli prebivalci in kako si je ogledoval porušeni Stari most ... Stare čenče, ampak Hitler je zmeraj dobra izbira, ko iščeš naslov, ki bo pritegnil in vznemiril. Najdene informacije je rutinirano zrecikliral v nov člančič in ob tem z nelagodjem pomislil, da je samo še vprašanje časa, kdaj bo njegovo delo opravljal kak niti ne preveč brihten računalniški program.

Izbrati je bilo treba še primerno fotografijo, to je bilo danes že skoraj pomembnejše od teksta. Naveličano se je lotil pregledovanja črno-belih slik v arhivu. Medel občutek družbene odgovornosti mu ni pustil, da bi se zadovoljil s tistimi, na katerih je bil diktator v preveč dostojanstvenih pozah –

ampak po zaslugi nacistične cenzure so se seveda ohranile ravno takšne. Potem je naletel na eno, ki je ni še nikoli nikjer videl. Najbrž zato, ker je bil "führer" na njej precej zamegljen. Posneta je bila pred mariborskim gradom, tako kot še dve ali tri druge.

Hitler stoji v avtomobilu in se ozira na ljudi, ki ga pozdravljajo z visoko iztegnjenimi desnicami. Po zaslugi nespretnega fotografa so njihovi obrazi bolj izostreni od njegovega. Videti so veseli in nasmejani. Razen enega, ki se zdi dokaj nezainteresiran. Mlajši moški v obleki in s klobukom na glavi. Ko je Blaž pogledal bolje, je opazil, da njegova roka ni dvignjena v pozdrav, in se takoj spomnil na tisto ikonično fotografijo iz neke nemške ladjedelnice, na kateri precej večja množica delavcev prav tako pozdravlja z dvignjenimi desnicami – vsi razen enega, ki se s prekržanimi rokami uporno mršči.

»Matej, pridi malo sem,« je poklical fotografa in grafičnega oblikovalca, ki je imel svoj delovni kotiček na drugi strani velike skupne pisarne.

»Vidiš tega moškega, ki ne pozdravlja? Daj mi ga nekako označi. Saj bi lahko tudi sam, ampak ti to narediš hitreje ...«

»In malo bolj profesionalno,« se je namuznil Matej, se nagnil čez njegovo ramo in se zastrmel v zaslon.

»Obkroži ga z rdečim ali rumenim. Ali pa magari nariši puščico,« mu je pokazal s prstom. »Mogoče lahko narediš posebej še izrez in povečavo tega dela slike. Ti pošljem kar vse skupaj na mail, velja?«

»Čakaj malo ...«

»A je kaj narobe?« se je Blaž že ustrašil, da je slika preslabe kvalitete.

»Ta moški. Mislim, da ga poznam. Mislim, da je to naš stric Hinko.«

»Si prepričan? Najbrž mu je samo malo podoben.«

»Ne, zagotovo je on! Brat od moje stare mame. Sem ga videl tudi na fotografijah, kjer je bil še mlad. Stara mama jih je imela shranjene v veliki škatli za čevlje – enkrat smo ji za rojstni dan kupili album, ampak ga ni nikoli uporabila, najbrž se ji ga je zdelo škoda ...«

»Pa je še živ?« je Blaž previdno vprašal.

*

In zdaj sta bila tu, na majhni domačiji, kamor se je po koncu vojne Matejev stari stric priženil iz močno zbombardiranega in opustošenega mesta.

Ideja je bila preprosta: narediti intervju s človekom, ki je s svojim na videz majhnim, a v danih okoliščinah nadvse pogumnim dejanjem pokazal, da smo imeli tudi pri nas, v nemškutarskem Marburgu, pokončne ljudi, ki so znali razmišljati z lastno glavo in se niso dali zapeljati propagandi in množični hysteriji ... In tako dalje in tako naprej, besede in stavki so se kar sami nizali v pompozno nakladanje. Glavni urednik je bil nad predlogom seveda navdušen, nemudoma je podpisal potni nalog in jima odobril celo uporabo službenega avtomobila.

Stric Hinko se je tega dne nekaj slabo počutil, zato ga niso posadili na invalidski voziček, ampak ju je pričakal v postelji. Videti je bil ... letom primerno. Izsušen in zguban kot lanskoletno jabolko. Ampak Mateja je takoj prepoznal, kar je bil dober znak. Privzdignila sta ga v sedeč položaj in mu podprla hrbet z blazino. V svoji črtasti pižami je malo spominjal na slike taboriščnikov, to je bilo dobro.

»Bom najprej naredil nekaj fotografij, dokler je v redu svetloba, potem pa še kakšno med vajinim pogovorom,« je rekel Matej in začel škljocati z aparatom.

Kolikor je lahko Blaž presodil, je bil stari kar fotogeničen; še zlasti sta ga veselila njegov ukrivljeni nos in naprej potisnjena čeljust, ki sta izstopala že na tisti stari fotografiji iz leta '41.

»A bi lahko še malo prekrižali roke na prsih,« je predlagal in striček ga je potrpežljivo ubogal; videti je bil precej ponosen, da bo prišel v časopis.

Pred začetkom pogovora je hotel Blaž za vsak primer potrditi, da govorita s pravim človekom, zato mu je pokazal natisnjeno črno-belo fotografijo in vklopil diktafon.

»Ste to vi na sliki?«

Stric je s svojo suho krempljasto roko pomignil proti nočni omarici in Matej mu je brž nataknil sovasta očala v starinskih roževinastih okvirjih. Po nekaj sekundah napetega mrščenja se je stari le nasmehnil in prikimal: »Porkamadona svet, kje so tisti cajti. Sem bil kar fejšt za pogledat, a ne da?« »Še zdaj se dobro držiš za svoja leta,« mu je rekel Matej in skrivaj pomežiknil Blažu, ki si je oddahnil; njuna pot le ni bila zaman.

»Preden vas vprašam kaj več o tej sliki, mi mogoče najprej povejte, kaj ste počeli med vojno?

Ste bili mogoče v partizanih ...«

»Nisem bil noben gošar,« se je stari namrdnil, da so se mu ustnice nagrbnčile prek brezzobih čeljusti.

»Stric Hinko je bil mobiliziran v nemško vojsko – prisilno, seveda,« je pojasnil Matej.

»Seveda,« je rekel Blaž; tu ni imelo smisla drezati naprej.

»So ga komunisti zato po vojni skoraj fentali, a ne, stric?«

»Barabe,« je tiho zamomljal stari.

»Dobro, pustimo to. Kaj pa tistega dne, ko je bila posneta ta fotografija, se spomnite? Ko je prišel Hitler na obisk?«

»Ja, seveda se spomnim. Je bilo celo mesto na nogah.«

»In vi, kaj ste si vi mislili o njem?«

»O kom?«

»O Adolfu Hitlerju. O tem, da je prišel v Maribor. Da je hotel narediti to deželo spet nemško,« je Blaž začel izgubljati potrpljenje.

»A to bo po radiu?« je starec nezaupljivo pogledal diktafon.

»Ne, v časopisu, zdaj te bova posnela, potem bomo pa vse pretipkali,« je pojasnil Matej.

»Kaj ste si torej mislili o Hitlerju?« je Blaž ponovil vprašanje.

»Kaj bi mislil. To, kar vsi ...«

»No, ampak vi ga niste pozdravili, drugi pa so ga. Zakaj ga niste hoteli pozdraviti?«

»Ne razmem.«

»Tu, na sliki – vsi drugi so dvignili roko, vi ste pa prekržali roke na prsih.«

»A, to ... Ja veš, par dni prej sem padel po stopnicah in si zlomil ključnico. Je bolelo kot prasica. Ampak sem imel srečo in se je fajn zaraslo, brez vsakih posledic, še zdaj na stara leta me nič ne špika, vse drugo me boli, rama je pa v redu.«

Blaž in Matej sta se zmedeno spogledala; to ni bila ravno zgodba, ki sta jo iskala.

»Kaj pa Hitler? Kako se vam je zdel?« je Blaž še zadnjič poskusil.

Stari je nagnil glavo, z dlanjo pogladil zgubano rjuho in piskajoče zajel sapo.

»Lahko rečejo, kar hočejo, ampak to mu je pa treba priznati, da je znal narediti red! On bi že vedel, kaj s temi prekletimi cigojnerji, ki lazijo naokrog ... Po hitrem postopku: eins, zwei, drei, fertig, schluss!« se je odločno napel, da so mu izstopile žile na vratu. Takoj nato se je boleče nakremžil. »Kam je šel pa Dejan? Pokliči hitro Dejana, srat me je pritisnilo!«

*

Nazaj proti mestu sta se vozila v tišini. Drevesa so že metala dolge sence. V prtljažniku sta v vsakem ovinku pozvanjali steklenici domačega vina, ki jima ju je vsilil Matejev bratranec. Čez cesto je stekel siv zajec in izginil v podrasti.

»Res nisem vedel, da je naš stric ... No, da ima takšne poglede,« je v zadregi zamomljal Matej.

Blaž je samo kratko pokimal; ljudje so pod površino na splošno precej slabši, kot mislimo, glede tega ni bilo kaj pametovati. Zdaj, ko sta se po neuspehu vračala domov in je bil on za volanom, se mu je zdela vožnja po ovinkasti cesti še daljša in še bolj turobna kot prej. Oprezal je, ali bo videl vsaj še kakšnega zajca ali drugo divjo žival, pa ni bilo ničesar. Samo nekaj lisastih krav se je paslo na pašnikih. Kmalu se bo začelo mračiti, vsa pokrajina se je zdela trohneča in gnilobna in oblaki so se v velikih plesnivih zaplatah luščili z

vlažnega neba. Na prednjo avtomobilsko šipo je udarilo nekaj težkih kapelj. Po cesti sta jima prišla nasproti dva črnolasa otroka s košaro za nabiranje gob. Večji je prijel manjšega za roko, ustavila sta se ob robu in z velikimi rjavimi očmi opazovala avto, ki je peljal mimo.

»August Landmesser ...« je nazadnje Blaž vseeno zarezal v tišino.

»Kdo?«

»Tisti Nemeč, ki ni dvignil roke. Tudi njegova zgodba ni tako črno-bela. Na začetku je bil celo član nacistične stranke. Ampak ker se je poročil z Judinjo in imel z njo otroke, so ga izključili.«

»In kaj je bilo potem z njim?«

»Če se prav spomnim, je bil kasneje, ko so sprejeli vse tiste rasne zakone, nekaj časa zaprt ... Zaradi onečaščenja rase ali kako so že temu rekli. Žena je menda umrla v taborišču, njega so pa nazadnje mobilizirali v kazenski bataljon. Na koncu je padel nekje v Dalmaciji ...«

»Zanimivo ...« je zdolgočaseno rekel Matej in vzela v roke fotoaparata.

»Ej, kaj delaš?«

»Zbrisal bom slike.«

»Ne, pusti. Bova že naredila prispevek.«

»Kako, če nimava zgodbe? Tisti Nemeč je vsaj res protestiral, čeprav mogoče bolj iz osebnih kot ideoloških razlogov ... To, da moj stari stric ni dvignil roke, ker jo je imel v gipsu, pa ni ravno za v časopis.«

»Veš, da je! Saj ne bom napisal, zakaj ni dvignil roke. Je pozdravil Hitlerja? Ni! To je važno, drugo so malenkosti. Bralci hočejo navdihujočo zgodbo, ljudje potrebujejo junake, ne pa resnice.«

»Res tako misliš?«

Blaž je utrujeno skomignil z rameni. »Ne vem. V vsakem primeru pa midva potrebujeva ta prispevek, drugače bo glavni popenil – na dnevnicu lahko kar pozabiva, najbrž bi nama odbil od plače še stroške za bencin, saj veš, kakšen je ... Ne sekiraj se, ti samo izberi par dobrih fotk, jaz bom že nekaj spravil skupaj.«

»Včasih sem res vesel, da sem samo fotograf,« je tiho zamrmral Matej in pospravil fotoaparata nazaj v torbo. Potem sta spet molčala; strmela v cesto pred seboj in opazovala barve, ki jih je počasi, a vztrajno govtal mrak.

Jurij Kristan

Školjka

»No ... in tam čisto zadaj lahko vidiš še tretje obzidje. To je bilo zgrajeno pa nazadnje, v petnajstem stoletju.« Že precej prileten možakar v obledeli mornarski srajci je s prstom pokazal v daljavo. Ob njem je mali svetlolasi fantič zavzeto stegoval vrat in skušal slediti s pogledom.

»Na njem lahko našteješ še sedem stražnih stolpov,« je dodal možak in si popravil belo čepico, izpod katere so štrleli sivi lasje.

»Ena, dva ... šest ... samo šest jih je, nono Zvezdan,« je odvrnil deček.

»Sedmi je malo nižje, tam, čisto na desni.« Fantič je stopil na prste in napenjal oči. Zrak je migetal v popoldanski vročini. »Lahko te dvignem na zid,« je navrgel Zvezdan.

»Ne, to pa ne, bo mami huda. Je rekla, da ne smem plezati na noben zid,« je mali Ivan nejevoljno zasukal glavo k pradedku. Zvezdan ni bil siguren, ali je deček obraz skremžil, ker se ni strinjal s predlogom, ali iz razočaranja. Upal je, da slednje.

»Ma, saj ne bo izvedela,« se je možakar zarotniško nasmehnil in tudi Ivanu so se usta razlezla do ušes. Horuk in fante je stal na zidcu ploščadi piranske stolne cerkve.

»Aha, tam je ...« je vzdihnil Ivan in zrl proti obzidju. Nato mu je pogled ušel v globino pod teraso, kjer se je razprostiralo staro mestno jedro. »Tu pa res ni dobro pasti dol, nono.«

»Nič ne boš padel,« je odvrnil Zvezdan in postavil dečka nazaj na tla. »Ko boš še kaj prišel, greva lahko pogledat mestna vrata.«

Ivan je pokimal. Potem se je nenadoma obrnil proti morju: »A če je tisto zgoraj staro obzidje, je potem to spodaj novo?«

»Hm, nekateri mu res tako pravijo,« se je namrščil stari mornar in se zazrl proti zahodu. »Za druge je valobran, nekateri domačini ga kličejo pa kar školjka – ker je zid navzven izbočen, ane. Tudi jaz ga, včasih.« In ker se na njegovi zunanji strani že pošteno nabira svinjarija, je pomislil sam pri sebi.

»Meni se zdi pa tak kot jegulja,« je porekel Ivan.

Čokati možak se je ob pravnuhovi domisllici za hip nasmehnil. Betonska stena, o kateri je bilo govora, se je v resnici vila kot dolga plavajoča kača, ki se trudi s svojim telesom okleniti kopnega. »Vsaj za silo ...« je zamrmral Zvezdan. Od griča, na katerem sta stala z Ivanom, je vestno sledila nabrežju – z ostrim zavojem okoli Madone – toda na svojem južnem koncu je grozno neelegantno povozila oba nekdanja valobrana piranske luke, preden se je zopet izgubila v obali. Ma, saj tisti pomoli so tako ali tako samo še spomin, se je opomnil starec. Pristana pač ni več; z izjemo notranjega, kjer je zdaj urejen pomorski muzej. In ki je videti skrajno smešno, ker se ne odpira na morje, saj ga – kot celotno staro središče – oklepa osem metrov visoka utrjena betonska gmota. Kot karikatura, ki slika bolečo usodo mesta. Oziroma obale nasploh.

»Kaj si rekel, nono?« je deček pocukal za rokav.

»Ah, nič, mali moj ... Skušal sem se spomniti, če ti lahko še kaj povem,« se je zdrznil Zvezdan. »Ampak tvoja jegulja mi je všeč, haha.« Fant je zadovoljno pokimal.

Raje ga ne spomnim, da je vsa reč od zunaj videti kot strupenjača, ker je zaradi signalizacije prepleskana z oranžnimi progami, je pomislil pri sebi. Ali kako so že rekli gospodič župan – v skladu s piranskimi strehami. In rešilnimi jopiči. Zvezdan se je spomnil promocijskega plakata, na katerem je mestno jedro obkrožal velik oranžen rešilni obroč.

»Zakaj pa niso obzidja proti morju zgradili še naprej po obali?« se je domislil Ivan.

»Ker za to ni bilo časa in denarja. Takšen zid je velik gradbeni podvig in ga niso mogli postaviti povsod. Ko je bilo treba reševati obalo, so jih napravili samo okoli večjih mest. Marsikaj je ostalo pod vodo.«

»A to pomeni, da je bilo takrat, prej, morja manj?«

»Ja, lahko tako rečeš. Veš, ta zaliv v Fiesi za nama, kjer boste naslednji teden s šolo na počitnicah? Včasih je bilo tam jezerce.«

»Ampak saj brez zidu pa lahko spet pridejo valovi in vse poplavijo?« je bil dalje radoveden fantič.

»Ja, lahko. Ampak zdaj smo previdnejši, ker vemo, kaj nam preti in se lahko umaknemo.« je odgovoril Zvezdan in za hip postal, ker je dobil cmok v grlu.

»Pa ... eem, lepše valobrane delamo drugod po obali. Kot so tiste terase dol proti Luciji,« je z roko pomignil proti jugu. »Piranski je bil eden prvih, ko smo se še lovili.« Drag in grd, je pomislil.

»Ampak meni je všeč tista pot po njem,« so se Ivanu zasvetile oči. Haha; fantje in njihovo špinciranje nad previsnimi stenami, se je zahehetal stari mornar. »Tam ti je pa mami pustila hoditi, a?« je vprašal pravnuka.

»Saj ima ograjo. Pa z očijem sem bil. Mami ni hotela iti.«

»Komaj vaju pustim sama, pa me že opravljata,« se je zaslišal ženski glas izza njenega hrbta.

»Mami!« je Ivan pomahal vitki dami v svetlem kostimu, ki je odločno stopala proti njima, da so visoke pete odzvanjale na kamnitem tlaku.

»Ah, saj veš,« se je namuznil Zvezdan, »ko smo fantje skupaj, moramo početi neumnosti. Ivan, ko sem bil jaz tvojih let, smo s prijatelji sunili nek zapuščen, naluknjan čoln, ga zakrpali in šli loviti ribe namesto v šolo. Žal smo ga, haha, zakrpali preslabo. In morali plavati na obalo.« Deček je zazeval.

»Točno take ideje rabi, ja,« je nejevoljno vskočila njegova mati.

»Daj no, Pina, pusti tamalemu malo veselja. Ne bo imel vedno roke, ki bi ga držala, da ne bi kam padel.« Zvezdan je skušal fantu na skrivaj pomežikniti; ne preveč uspešno. »V bistvu me čudi, da nima v majico všite kakšne špijonske naprave kot toliko otrok.«

»Ne rabi ... saj veš, da ima pod kožo čip,« je Pina smeje odvrnila vidno nejevoljnemu dedku. »To so pač drugi časi kot tisti, ko si bil ti majhen, dragi nono. Pa sedem otrok vas je bilo ...«

»... in ni bilo nič narobe, če bi jih pol kam padlo, hočeš reči?« je zabrundal starec.

»Hotela sem reči, da ste lahko bolj pazili en na drugega,« je Pina skušala preslišati dedkov komentar. »Danes ... so pa otroci naložba. Mislim, dobesedno.«

»Vem,« je čemerno odgovoril Zvezdan. »Z Matejem nikdar ne pozabita omeniti, koliko sta zapravila za ves postopek.«

»Ne dosti več kot kdorkoli drug,« se je namuznila sogovornica. »In če otroka tako zaščitiš pred vsemi mogočimi boleznimi, pa ...«

»... mu podvojiš pamet in ga napraviš v dvometrskega vaterpolista, potem ti ni vseeno, ja, razumem,« je odrezavo dokončal možakar. »Mali je brihten in radoveden, to gotovo.« Upal je, da Ivana nista preveč utrujala s svojim pričkanjem. Fantič je naveličano pogledoval od enega k drugemu.

»Najboljši v razredu,« je odvrnila Pina.

»In ravno zaradi tega bi bilo škoda, če bi hodil po svetu prestrašen,« je pribil Zvezdan.

»Ma daj no, nič ne bo prestrašen ...« je skušala naveličano nasprotovati Pina. »Ivan je rekel, da je bil samo z očetom na zidu. Še vedno nisi šla gor?« jo je podrezal dedek.

»Ne ... nisem še,« je odgovorila. »Tudi spodaj še nisem bila. Ti znaš pač na to gledati drugače. Ti si bil mornar ...«

»Ma, mornar gor, mornar dol,« jo je presekal Zvezdan. »Ne gre za to, ali se bojiš vode ali ne. Sama veš, da je to samo izgovor.«

»Ma ni izgovor, Zvezdan,« je protestirala Pina. »Ti vedno praviš, da morje da, morje vzame. Tebi je ogromno dalo, meni pa ogromno vzelo.«

»Zadnji sem, ki ga je treba na to spominjati,« je hladno rekel Zvezdan. Pina je takoj zaznala spremembo tona.

»Vem, nono, vem ...«

»Ne moreš imeti vsega pod kontrolo. Navsezadnje, če ti takrat ne bi bila s šolo v Kranjski Gori ...«

»Ja, če ne bi bila. Ne vem. Mogoče bi pa lahko še koga držala pri tisti ograji.«

»A za to torej gre?«

»Ne.« Pina je zavzdihnila. »Ne vem, mogoče imam samo poln kufer tvoje vdanosti v usodo. Si pogledal prospekt, ki sem ga poslala?«

»Sem, kot vseh ducat pred tem,« je odvrnil Zvezdan. »Nisem se še odločil.«

»Daj se. Čim prej. Dokler imaš še čas. Preden jih pošljem še dvanajst.« Zvezdan se je zazrl proč.

»Mami mi noče kupiti psa iz proste reje,« je Ivan izkoristil kratek predah in prekinil tišino.

»Hm, to pa ni lepo,« je Zvezdan zbodel v Pinino smer. »Mogoče bi pa mami lahko začela tu. Kar s kakšnim mešančkom?« Vnukinja je pokroviteljsko zapihala.

»Resno,« je odločno nadaljeval stari možak, »s povsem običajnim kužkom. Ne s tistim predelanim, ki poje in pleše.«

»Reče se izboljšanim,« je odvrnila Pina. Hotela je nadaljevati, pa se je ugriznila v jezik. Potem ji je v ušesu rahlo zabrnelo in vgrajen digitalni pomočnik je sporočil, da je čas za odhod.

Zvezdan se je že dobro naučil, kako to gre. Upal je, da Ivanu ne bodo prehitro vsadili umetne inteligence. »Daj mojemu najljubšemu pravnuku kak priboljšek, ker je bil priden in mi ni tečnaril s trotelni in tistimi navideznimi očali,« je skušal za slovo ohladiti glave.

»Saj sem tvoj edini pravnuk,« se je namuznil Ivan.

»Detajl,« je smeje zabrundal dedek. »Pa še kaj pridi. Lahko tudi brez mame, zdajle, ko boš na šolskih počitnicah. Ni nujno, da ona ve!«

Pina je ob ritenski hoji s prsti zarisala pravokotnik in zašepetala: »Prospekt!«

Zvezdan je pomahal in opazoval, kako sta se vnukinja in njen sin spustila s ploščadi ter izginila v eni od uličic. Potem je globoko zavzdihnil in se usedel na rob zidu. Iz žepa je potegnil telefon – enega tistih predpotopnih z ekranom – in oddrsals do brošure.

»Najsodobnejša terapija za podaljševanje življenja, učinkovita tudi pri najstarejših!« S pogledom je ošinil kričeče vrstice, pa hitro spet ugasnil napravo, jo pospravil v hlače in se zazrl v daljavo. Nad glavo je zašumelo leteče osebno vozilo in za hip udušilo zvok škržatov. Na ploščad se je pritepla mularija, vkup s trotom – tokrat pasje oblike in ne letečim. Robot je nosil nahrbtnike in je bil očividno preobtežen, ker se je opotekal, toda mladino je to zabavalo, saj so ga še dodatno spotikali. »Nekateri imajo res preveč denarja.« Zvezdan se je dvignil in odmarširal po Pusterli proti rtu.

Temne, hladne uličice so bile kot iz nekega drugega časa. Brez hrupa plovil, prostorskih oglasov in celo brez turistov. Ti so raje pohajkovali po valobranu, čeprav je panorama ponujala kvečjemu grdo bibavično elektrarno pri Fornačah. Toda stari mornar je bil samoti navkljub še vedno nemiren in je, skoraj nezavedno, stopal vse hitreje. Zapahnjena okna živih barv so brzela mimo in korak je topo odmeval od slikovitih zidov. Ko se je naposled ustavil pred Cerkvijo Marije Zdravja, je bil pošteno zadihan. Ni bil več v najboljših letih.

»Madona, Štelio, videti si, kot da te je tanker zgazill!« Filipičev Vane, nekoč mlad Zvezdanov kamerad na ladji, zdaj priložnostni vratar in varnostnik – ki ga celo še ni nadomestil robot – se je zarežal na vsa usta. »Spet gor na balkon? Ti si tam večkrat, kot grem jaz na vece.«

»Ja, na balkon. Premišljevat, saj veš,« je brez sape odvrnil Zvezdan. Vane je pokimal in že jo je sivi možakar ubiral po stopnišču. Preden se je zavedel, se je z obema rokama trdno oklepal ograje velikega balkona najzahodnejše stavbe Pirana. Če odštejemo valobran.

Svojčas je bil od tu naravnost prelesten razgled na morje. Zdaj je Zvezdan zrl v zgornji del pobeljenega betonskega obzidja, ki je objemalo stare ulice in

jih varovalo pred naraslim morjem. Brez njega bi bile pod vodo. Zgoraj je lahko videl sprehajalce in turiste na razgledni terasi zidu. Pod njo, na skrajni točki loka okoli rta, je stal spomenik. Čeprav mu je vid že malo pešal, je natančno videl, kje na spominski plošči so tista tri imena. Neka kitajska punčara je poleg, medtem ko so njeni starši fotkali spomenik, nepremično zrla v kamnito skulpturo.

Zvezdan je zaprl oči in globoko zadihal. Sončno poletno popoldne z živahnim turističnim vrvežem se je umaknilo v ozadje. Galebi in prodajalci hotdogov so obmolknili. Piš vetra je naraščal in se iz pohlevnega šelestenja prelevil v zavijanje. Vonj po soli je nadležno silil v nosnice. Stemnilo se je in sončne žarke je vzelo črno brezno. Zvezdan je na koži začutil pršenje vode, oblila ga je hladna zona in kocine so se mu postavile pokonci. Zagrmelo je in sunek vetra ga je skorajda spodnesel. Toda izkušeni mornar se ni dal in se je čvrsteje oprijel ograje. Drugi, tretji, četrti sunek. Pa oglušujoče bučanje. In potem nenaden morski val, ki mu je s srditim udarcem vzel sapo in tla pod nogami. Vse Zvezdanove vezi so se ječaje napele v topi bolečini, ko ga je ledeni hlad pulil stran od ograje. Ušesa je napolnilo šumeče klokotanje in hreščeče lomljenje. Temna pošast je brutalno rušila vse naokoli, on pa je bil nemočno priklenjen k tlom. In potem njihovi kriki. Presunljivi, ihteči kriki, ki so jih pogoltnile globine.

Zvezdana je zdramila bolečina v rokah, s katerimi je tako krčevito stiskal ograjo balkona Cerkve Marije Zdravja, da je imel členke povsem pobeljene. V vidno polje se je vrnilo sonce in radio bližnjega lokala je zažgoled znani napev. Zvezdan je opazil, da ga tista mala Kitajka pod balkonom začudeno opazuje. Prisilil se je v nasmeh in ji pomahal, ona pa je plaho odskakljala k staršem. Stari mornar je zopet globoko vdihnil, si pomel razbolele dlani in popravil čepico. Nato se je odločnejšega koraka namenil navzdol po nabrežju. Morda se pa potrudi celo do protipoplavnih teras nad Lucijo.

STRIP

KAKO DOBITI NOBELOVO NAGRADO ZA MEDICINO

OSNOVANO NA RESNIČNIH DOGODKIH

by Ana Oblak

GALERIJA NA
MEDICINSKI UNIVERZI

CENJENI IN UČENI
GOSPODJE ZDRAVILCI!

PREDSTAVLJAM VAM
ZDRAVILO ZA TO NAJBOLJ
GROZLJIVO BOLEZEN:
BLAZNOST

Dr. EGAS MONIZ

- DOKTOR
- DRŽAVNIK
- TOTALNO GA BO USTERLIL
PACIENT

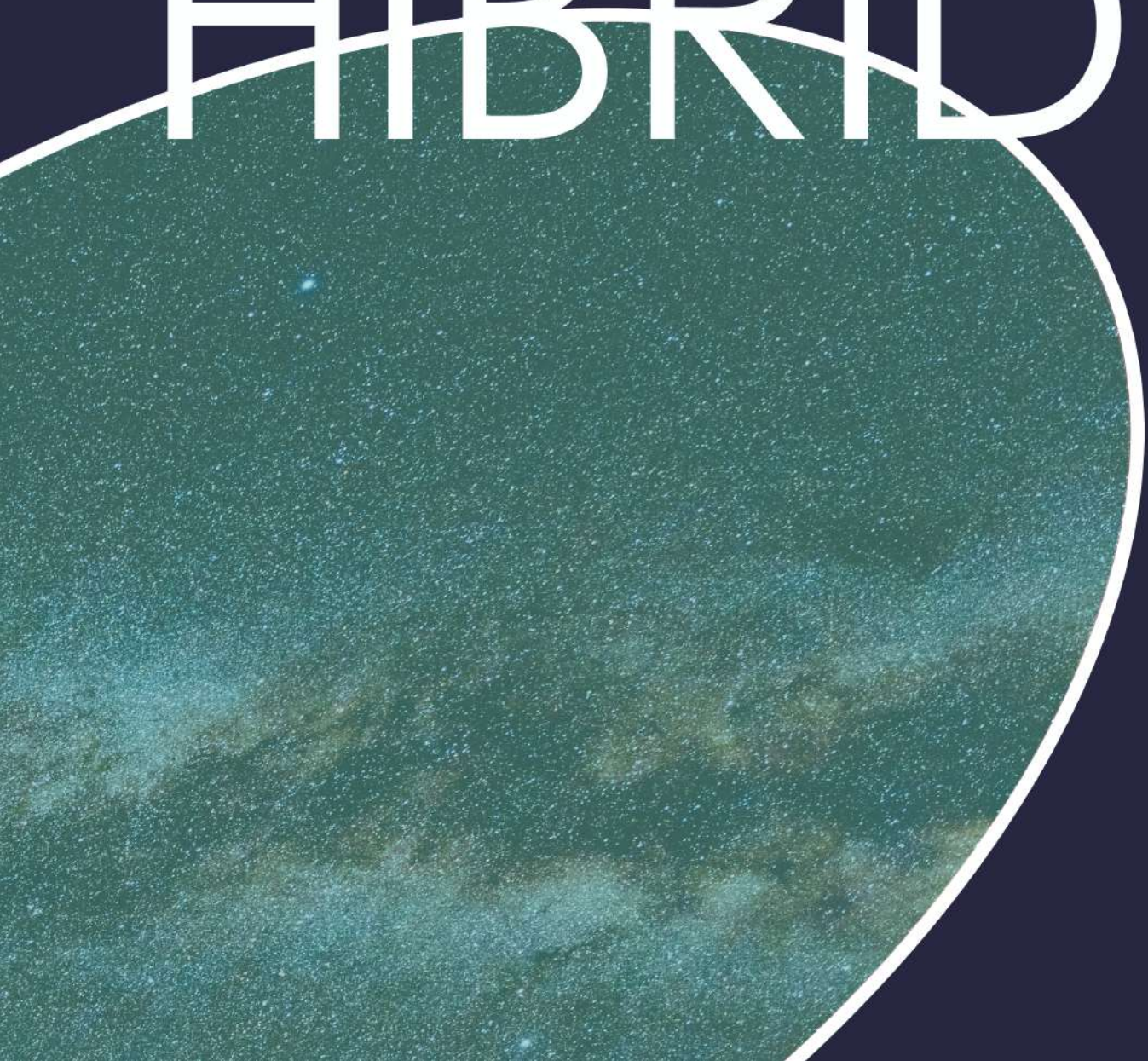

KO ENKRAT USTVARITE
LUKNJO, POTEV VZAMETE
TOLE NATANČNO
IGLO

HIBRIDI

Medeja Kenda

*

Nepremično strmiš v steno, ki kaže le zamazano belino ometa z izrazitim zmazkom v desnem kotu, kjer si nekega dne spretno usmrtila muhona. Spomniš se, da si nameravala štrlino očistiti, vendar te je nekaj zmotilo in tako je obeležje ostalo tam. Telo je budno že poldrugo uro, priklenjeno na posteljno podlago, le misli so tiste, ki nenadzorovano bežijo. Zopet tja naprej. Niti se ne trudiš razumeti tega, enostavno lažje se je zgolj prepustiti in slediti. Šele ko te zaščemi pod levo lopatico in se moraš obrniti, pretrgaš tok misli in se zaveš postelje in sobe in jutra, ki te obdaja. Vstaneš. V kuhinji je vedno vse čisto in pospravljeno. Na polici so zloženi stekleni kozarci. Vse je urejeno, vse ima svoje mesto. Začimbe z leve, tiste najbolj obarvane si razdelila še po odtenkih. Zaključiš s soljo in poprom, zraven katerega je kozarec črnega čaja. Čaja ne piješ. Pila ga je ona. Kava zavre. Natočiš in ne očistiš njene sledi na pultu, ker ti ta edini zmazek v kuhinji postane nekako všeč. Politek primerjaš z mrtvecem na steni spalnice in težko se odločiš, kateri nered ti bolj ugaja. Sicer pa se ti sploh ni potrebno odločiti za najljubšega. Kava in muhon. Piješ iz ročno narejene skodelice, ki si jo 7 let tega kupila v Berlinu v majhni trgovini na vogalu ulice, ki meji na Urban Spree in na hotel, kjer sta spali tistih nekaj dni. Bili so mrzli dnevi, a globoko notri je bilo toplo. Tam, pri srcu. Nisi vedela ali je ona to čutila, a tebe je zagotovo lepo božalo. In prijalo je to. In vsako jutro si si vzela zase. Ko je ona še mirno spala, si si nespretno uredila lase, ki nikoli ne morejo biti zares urejeni in odšla na kavo in piškot. Kaj bolje! Mogoče ti je lepoto jutra barvalo zgolj dejstvo, da je ona tam. In da te bo čez kakšno uro, bolje dve, poklicala, ker je ravnokar odtekla svojih obljubljenih 5 kilometrov in je zdaj tudi sama pripravljena, da skupaj vdihneta mesto. In enkrat, ko sta hiteli mimo recepcije, si z robom

plašča nevede pograbila tisti suh kaktus z recepcijskega pulta in ubogega obešanca opazila šele v sobi. Nikoli ga nisi vrnila v pritličje. Na okenski polici hotelske sobe si mu dodelila nov dom. Mogoče si takrat vzljubila kaktuse. Šest jih imaš le tu v kuhinji, na polici ob oknu. Zazreš se v najdebelejšega, ki njokasto pravi ostalim, da je glavni. Prikimaš mu. Stopiš do sobe, kjer brez posebnega preudarjanja odločiš, da boš na stare jeanske oblekla zeleno majico, ki je že zdavnaj izgubila svojo obliko, ti pa lepo poudari prsi in to ti je tako všeč, da se nevede že sama spogleduješ z njimi. Ja, všeč so ti. In lepo ti je, da se vidijo. Prsi. In brazgotina, ki je tam ostala v opomin, da še vsak dan, ki se zdi slab, to ni, in je le na tebi, kaj boš iztisnila iz njega. Tvoje platno, tvoje barve. Zeleno majico si povlečeš še dalje čez rit in se brezbrizno zarežiš tja v ogledalo. Samovšečna muhavost te prevzame, da pograbiš še šminko. Najbolj opazno in živo. Živo. Danes si si še posebej všeč, opaziš to? Hipoma pogledaš skozi okno. Oblaki se razprostirajo čez večji del mesta, tako kot je tu že navada. Tam na vzhodu, proti oceanu blede mežika nekaj žarkov. Dosodiš, da je lep dan. Pograbiš staro Praktico in si v žep plašča posadiš kaktus. Tistega debelega. Tistega, ki je glavni. Še v isti minuti na postaji pred stanovanjem ujameš tramvaj, čeprav ne veš, kam gre. Pelješ se natanko enajst postaj. Znajdeta se v predelu mesta, ki spominja na območje glavne tržnice, pa to ni. Tu nameravaš gospodu kaktusu pokazati širino ulic in mesta. Deliš mu nove obraze in poglede in skupaj iščeta zorne kote, ki so lahko drugačni. Tako drugačni, da so še lepši. Vse drugačno je lepo. Vsak otrok to ve. Vsak otrok in kaktus in ti. Analogna gospodična ti nudi le še 3 fotografije, ti pa v evforičnem navalu tudi nisi vzela dodatnega filma. Odločiš se, da bodo te zadnje tri nekaj res posebnega. Zakorakaš vzdolž ulice. Ob robovih ceste se kopičijo smeti; nekaj plastenk, razmočenih serviet, cigaretnih ogorkov ni moč prešteti, opaziš tudi dva menija pijače, ki ju je veter ukradel z miz bara na koncu ulice. Tam je plastična vrečka z albertheijnovim logotipom, ki mogoče namiguje, da bi to nesnago kdo pobral in vrgel v koš. A nesnaga ostaja. Kot kava in muhon. Prečiš ulico in bar in ja, meni pijače, ki

par metrov nazaj nesramno leži v luži ob robu, res spada sem. Bar je znotraj prazen, zunaj pa opaziš gospoda s klobukom in enega z brado, ki se v tebi tujem jeziku menita o nečem, kar se te ne tiče. Niti te ne opazita niti ne opazita kaktusa v žepu. Pomežikneš mu, kot bi mu hotela dopovedati, da je vse del dogodivščine. Stopiš bolj hitro, kot da veš, kam hitiš. Prehitevaš ljudi. Smukneš desno in levo in še levo in občutek imaš, da plešeš. Pogosto pokukaš v žep, da se prepričaš, ali je sopotnik še vedno na svojem mestu. Gospod vztrajno čemi v žepu, le njegov vrhnji del po malem radovedno štrli ven in spužvasto srka dogajanje. Ustavita se pred izložbo, ki je ravnokar v pripravi. Gola lutka z žensko obliko sloni tam. Brez obleke, a izrazno in pristno. Telo. Golo telo. Začutiš svojo prvinskost, na katero si tako ponosna in jo rada obujaš in dramiš. Izvlečeš fotoaparata. Steklo izložbe je zamazano in sonce ti odseva v obraz. Ni ti mar, da bodo zamazki vidni na fotografiji. Prav je, da se vidi. Tudi tisto umazano. Zato smeti na ulici. Zato kava in muhon. Škljoc. Žensko telo je nekaj najlepšega. Tega bi se morala zavedati vsaka ženska. Ne razmišljaš dosti. Prsi. Škljoc. Škljoc. Je le lutka, a hkrati je več. Je odkrito telo, ki se kaže v javnost. Brez sramu. Brez skrbi o predsodkih in brez obremenjenosti. To bi morala deliti. Da. Ko bodo slike razvite, bi morala te zadnje tri podariti njej. Skupaj bi si jih izobesili v kopalnici nad ogledalom. Na hrbtni strani bi jo s pripisom pozvala k večnemu slavlju prisotnosti in pristnosti. Zavedanja. In radovednosti tudi. Potem se še enkrat zazreš v izložbo. Zdaj ne vidiš zamazane šipe, niti te ne blešči več sonce, čeprav je še vedno tam. Vidiš le svoj odsev in za trenutek se globoko zaveš realnosti. Da nje že dolgo ni več tu. In ko začutiš zarošeno oko, se nemudoma spomniš na obljubo, ki si ji jo dala. Pogledaš kaktus. Zdi se, da te razume.

B(R)LOG

Ivana Djakovič

Zarja Nemec

***

Po babičinem receptu
je zamesila testo,
na tanko narezala jabolka,
jih posula s cimetom
in preveč sladkorja,
pa si je rekla, kaj potem
in maso zavila v mokasto odejo.

Obliznila si je prste,
rdeč pikčast pekač položila v pečico,
sedela je tam, opazovala
spremembo barve v temnejši odtenek
in kričala je,
ko je vroče jabolčno meso glasno žgalo njen jezik.

(objavljeno v naši decembrski številki)

Po branju decembrske številke Novega zvona iz glave nisem spravila babičinega recepta, naribanih jabolk in pekača z rdečimi pikami. Pesem Zarje Nemec me je objela z domačnostjo. Odrasla sem z domačo peko in gorami na roko napisanih receptov, ki so bežali na vse strani iz prepolnih zvezkov. V našem, še posebno pa v babičinem domu, me vedno pozdravi

díšeča toplota iz pečice. Pozdrav, ki mi pomeni tolažečo stalnost in varnost. Dobrodošlica, ki naznanja umiritev in trenutke, ko bom resnično tukaj in zdaj. Teh trenutkov v zadnjih mesecih ni bilo. Zdi se, da so se tudi za neimenovano žensko v pesmi, ki po babičinem receptu mesi testo, končali. Za nekaj časa? Za vedno? Zakaj peče sama? Je recept zapuščina, ker babice ni več? Želim si, da bi bila samota te ženske zgolj trenutna, odsotnost njene babice, tako kot moje, začasna. Toda nad to mojo željo, nad prvim občutkom prijetne domačnosti leži teža, nekakšno malodušje, ki te prevzame ob ponovnem branju. Bolj, ko razmišljam o pesmi, vse bolj čutim, da je ženska iz pesmi osamljena in žalostna. Praznino, morda izgubo v svojem življenju, skuša zapolniti s hlepečim, a neuspešnim poustvarjanjem popolnosti, ki je ne izpopolni.

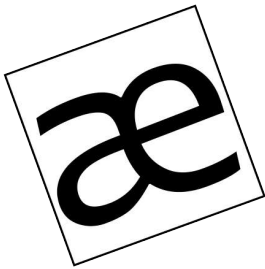
O meni

S knjigami sem bila obkrožena od zgodnjega otroštva, še bolj kot doma, v knjižnici. Tja me je s seboj redno jemala starejša sestra. Medtem ko je ona izbirala knjige "za velike", sem jaz v otroškem kotičku občudovala slikanice. Tam sem spoznala, kakšna sreča me obdaja, koliko neodkritega je okoli mene in da so vsi ti svetovi in prijatelji na doseg roke, med dvema platnicama. Vse do poznega najstništva sem knjige hlastno požirala. Na začetku študija pa sem na branje kar malo pozabila. Vse do trenutka, ko sem spoznala, da sem z izbiro študija naredila veliko napako in se je temeljito sesula predstava o moji prihodnosti. Takrat sem ponovno našla knjige, ki so postale moje tolažnice v težkem obdobju življenja. Niso pa bile več dovolj samo zame, v moji samoti. Želela sem jih deliti z drugimi in za druge. Tako se je v letu 2017 moj osebni instagram profil

začel spreminjati v knjižnega in postal prostor okrevanja, sčasoma pa tudi del rastoče skupnosti knjižnih moljev in prijateljev. Na svojem profilu si od samega začetka prizadevam deliti premišljene zapise o dobrih knjigah, še posebno tistih, ki morda ne zasedajo lestvic najbolj branih knjig, ne pritegnejo z naslovnico ali pa so sčasoma utonile v pozabo in zaprašene čakajo, da jih ponovno odkrijemo. V zadnjih letih se je tako spremenil in izoblikoval moj bralni okus, pri tem pa so pomagale tudi literarne revije. Odprle so mi svet sodobne slovenske literature. Pred tem nisem poznala mladih slovenskih ustvarjalcev, na mojem bralnem meniju so se redko znašle kratke zgodbe ali poezija. V zadnjem času me obe zvrsti vse bolj navdušujeta, mladi slovenski pisatelji pa navdihujejo.

Ivana Djakovič: Instagram

*Upam, da se nam v naslednjem B(r)logu pridruži **Ajda**, avtorica knjižnega instagram profila, bloga in youtube kanala **Ajda naklada**. Ajdo že nekaj časa občudujem kot učiteljico otrok s posebnimi potrebami, knjižno blogerko, predvsem pa nadvse srčno žensko. V navdih so mi njena zagnanost, predanost in neusahljiva energija. Všeč mi je, kako neobremenjena je pri pisanju, obenem pa ostaja objektivna in natančna, skupnosti pa prinaša svežo energijo.*

NEBULÆ – revija za sodobno književnost

Letnik X, številka 1 (februar 2021)

ISSN 2738-5949

Revija deluje pod licenco creative commons.

Glavna in odgovorna urednica:

Nina Kremžar

Uredništvo za poezijo:

Veronika Šoster

Uredništvo za prozo:

Alex Kama Devetak

Zarja Vršič

Strokovna sodelavka – lektorica:

Zala Vidic

Oblikovanje, prelom in naslovnica:

Alex Kama Devetak

Nina Kremžar